

MINISTERUL JUSTITIEI

Institutul Național de Expertize Criminalistice

Blvd. Regina Elisabeta, Nr. 53, Sector 5, București

Cod Fiscal: 4420635

Tel : 021 / 310 3291, Fax : 021 / 315 8497

e-mail: inec@inec.ro, web: www.inec.ro

Nr. 393/c din 2 mai 2007

Către:

Referitor la:

Biroul Permanent al Camerei Deputaților - Parlamentul României

Propunerea legislativă privind organizarea activității de expertiză criminalistică judiciară și extrajudiciară

Stimați Domni,

Referitor la propunerea legislativă privind organizarea activității de expertiză criminalistică judiciară și extrajudiciară, am procedat la: analizarea expunerii de motive și a formei inițiatorului, o nouă analiză a prevederilor Ordonanței Guvernului nr 75 din 2000, o nouă analiză a realităților științifice și legislative din UE și alte țări, și consultări cu experți criminaliști autorizați.

În urma acestor analize, consultări și o serie de discuții avute în timp cu diferiți specialiști și experți din țară și străinătate, am elaborat punctul de vedere al conducerii Institutului Național de Expertize Criminalistice pe care vi-l prezentăm în anexa 1. Atașăm în anexa 2 și câteva exemple relevante cu privire la realitățile științifice și legislative din Franța, Germania și Marea Britanie, prezentate la Conferința Europeană EUROEXPERT de la Madrid, 2000.

Apreciam că pentru o reformă reală, profundă, de substanță a sistemului românesc de expertize criminalistice trebuie avute în vedere următoarele:

- realitățile științifice și legislative din țările Uniunii Europene și SUA,
- principiul egalității armelor,
- principiul competenței profesionale a expertului (studii superioare de lungă durată corespunzătoare genului/genurilor de expertize pe care le efectuează, studii post universitare, masterat sau doctorat în domeniul genului/genurilor de expertiză pe care le efectuează, traininguri de specialitate, experiență și aptitudini dovedite prin lucrări științifice publicate în jurnale de specialitate etc.),
- liberalizarea pe criterii transparente și de performanță profesională a activității științifice de expertize criminalistice.

Pentru evidențierea necesității reformei sistemului românesc de expertize criminalistice, atașăm în anexa 3 un extras din Raportul SoJust din 2006. Vă stăm la dispoziție și cu alte aspecte legate de necesitatea unei reforme reale, profunde a sistemului românesc actual de expertize criminalistice și judiciare, precum și cu alte exemple din țări membre ale UE.

Cu Stimă,

Director,
Camelia GRIGORE

Director adjunct,
Cătălin GRIGORAȘ

Nr. crt.	TEXTUL LEGII propus de inițiator	PROPUNERI INEC	EXPUNERE DE MOTIVE
1	Propunere legislativă privind organizarea activității de expertiză criminalistică judiciară și extrajudiciară	Legea expertizei criminalistice judiciare și extrajudiciare	Având în vedere complexitatea și importanța aspectelor cuprinse în propunerea legislativă, apreciem că este oportună titulatura “Legea expertizei criminalistice judiciare și extrajudiciare”
2	Art. 1. - Activitatea de expertiză criminalistică judiciară și extrajudiciară, precum și modul de dobândire a calității de expert criminalist se desfășoară în condițiile prevăzute de prezenta lege.	Art. 1. – (1) Activitatea de expertiză criminalistică judiciară și extrajudiciară, precum și modul de dobândire a calității de expert criminalist se desfășoară în condițiile prevăzute de prezenta lege. (2) Expertul criminalist efectuează expertize criminalistice numai în specialitatea pentru care a fost atestat.	În vederea asigurării unor condiții de calitate a lucrărilor, expertul criminalist autorizat sau oficial va efectua expertize numai în specialitatea în care: are studii superioare de lungă durată dovedite cu diplomă, în care a efectuat lucrări și în care a fost atestat.
3	Art. 2. - Expertiza efectuată de experții criminaliști din dispoziția organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești, în vederea lămuririi unor fapte sau împrejurări ale cauzelor penale ori civile aflate pe rolul acestora, constituie expertiza criminalistica judiciară.	De acord.	
4	Art. 3. - Expertiza criminalistică efectuată la cererea persoanelor fizice sau juridice în afara activității judiciare constituie expertiza criminalistică extrajudiciară.	De acord.	
5	Art. 4. - Activitatea de expertiză criminalistică se poate exercita, de către experții criminaliști din cadrul Ministerului Justiției și Ministerului Administrației și Internelor, ori de experți criminaliști autorizați potrivit legii.	Art. 4. - Activitatea de expertiză criminalistică se poate efectua de către experți criminaliști autorizați și experți criminaliști oficiali din Institutele de specialitate înființate potrivit dispozițiilor legale	Trebuie avută în vedere și posibilitatea creării unor noi Institute de specialitate, de stat sau private, precum și posibilitatea ca experți străini sau Institute de specialitate din străinătate să poată efectua expertize pentru organele judiciare din România. România are de îndeplinit o serie de obligații în

			cadrul procesului de negociere – Capitolul 2 “Libera circulație a persoanelor” (sub aspectul liberei circulații a lucrătorilor), obligații ce constau, în esență, în eliminarea oricărei forme de tratament discriminatoriu în raport de cetățenie. De altfel, Ministerul Justiției a inițiat elaborarea unui proiect de lege pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr 75/2000.
6	Art. 5. - Experții criminaliști oficiali sunt funcționari publici încadrați în Institutele și laboratoarele de criminalistică din structura Ministerului Justiției, a Ministerului Administrației și Internelor și cei autorizați, potrivit legii, prevăzuți în „Tabelul nominal cuprinzând experții criminaliști autorizați” publicat în Monitorul Oficial al României.	Art.5. - Calitatea de expert criminalist oficial se dobândește în conformitate cu regulamentele de organizare și funcționare ale Institutelor și laboratoarelor de specialitate înființate potrivit dispozițiilor legale.	Experții angajați ai Ministerului Justiției nu sunt funcționari publici. Este o problemă care ține exclusiv de modul de organizare al Institutelor și/sau Ministerelor în care aceste Instituții funcționează.
7	Art. 6. - Calitatea de expert criminalist - funcționar public - se dobândește pe bază de examen, în conformitate cu prevederilor Hotărârii de Guvern Nr. 368 din 3.07.1998 privind înființarea Institutului National de Expertize Criminalistice și Legea Nr. 218 din 23.04.2002, privind organizarea și funcționarea Poliției Române.	Se abrogă.	A se vedea precizările de mai sus.
8	Art. 7. - (1).Calitatea de expert criminalist autorizat se dobândește pe bază de examen, potrivit Ordonanței Guvernului României Nr. 75/2000 privind autorizarea experților criminaliști, aprobată de Legea Nr. 488 din 11.07.2002. (2) Comisiile de examen pentru obținerea calității de expert criminalist autorizat sunt constituite din experți în specialitatea pentru	Art. 6. - (1).Calitatea de expert criminalist autorizat se dobândește în conformitate cu prevederile Ordonanței Guvernului României Nr. 75/2000 privind autorizarea experților criminaliști, cu modificările ulterioare. (2) Comisiile de examen pentru obținerea calității de expert criminalist autorizat sunt constituite din experți autorizați și experți	Trebuie avute în vedere modificările ulterioare ale Ordonanței Guvernului României Nr. 75/2000. De asemenea trebuie avută în vedere și posibilitatea ca experții autorizați sau oficiali, din țară sau străinătate, să poată face parte din

	care se candidează, desemnați de institutele de profil.	oficiali în specialitatea pentru care se candidează.	comisiile de examinare.
9	Art. 8. - Persoanele care au avut calitatea de expert criminalist oficial minimum patru ani în același domeniu pot fi incluse, la cerere, fără examen, în „Tabelul nominal cuprinzând experții criminaliști autorizați” publicat în Monitorul Oficial al României.	De acord.	
10	Art. 9. - Coordonarea activității de autorizare și de evidență a experților criminaliști autorizați se realizează, potrivit legii, de către Ministerului Justiției prin compartimentul de specialitate.	De acord.	
11	Art. 10. - Calitatea de expert criminalist autorizat se dovedește prin înscrierea acestuia în „Tabelul nominal cuprinzând experții criminaliști autorizați” publicat în Monitorul Oficial al României și cu legitimația eliberată și vizată anual de Ministerul Justiției prin compartimentul de specialitate.	De acord.	
12	Art. 11. - Persoana care a dobândit calitatea de expert criminalist poate efectua expertize criminalistice numai în specialitatea pentru care a fost atestată.	Art. 10. - Persoana care a dobândit calitatea de expert criminalist autorizat sau oficial poate efectua expertize criminalistice numai în specialitatea pentru care a fost atestată.	Aceste condiții trebuie aplicate simetric experților autorizați și celor oficiali.
13	Art. 12 - Funcționarul public care are calitatea de expert criminalist poate efectua expertize criminalistice extrajudiciare și acorda consultanță de specialitate după încetarea raporturilor de serviciu cu institutul sau laboratorul în care a funcționat.	Art.11 – Expertul criminalist oficial care a dobândit și calitatea de expert criminalist autorizat, poate desfășura individual activități de expertiză în afara timpului de program al Institutului unde este angajat ca expert criminalist oficial.	Pentru celeritate în actul de justiție, expertul criminalist autorizat care este și expert criminalist oficial angajat al unui Institut de specialitate, poate efectua expertize în timpul liber. Astfel de situații se regăsesc și în alte țări (ex. Polonia) unde: - expertul își poate rotunji veniturile într-o manieră civilizată, prin activități intelectuale de expertiză criminalistică,

			- statul câștigă prin impozitarea expertului, - angajatorul expertului câștigă deoarece în timpul liber expertul se perfecționează. De asemenea, trebuie avute în vedere și modificările legislative introduse prin art.1-10 alin.5 Titlul II, art.4 alin.5 Titlul XIII, art.IX-2 și X-2 Titlul XVI din Legea nr 247/2005 cu privire la reforma în Justiție.
14	Art. 13. - Expertul criminalist autorizat se poate declara incompatibil în situațiile prevăzute de lege.	De acord.	
15	Art. 14. - Organul abilitat să dispună efectuarea expertizei criminalistice se adresează institutelor ori laboratoarelor de expertiză criminalistică sau numește un expert autorizat, comunicând în scris, prin încheiere de ședință, ordonanță sau rezoluție motivată, după caz, obiectul expertizei, întrebările la care trebuie să răspundă acesta, materialele puse la dispoziție și termenul de depunere a expertizei.	De acord.	
16	Art. 15. - Efectuarea expertizei criminalistice dispusă de organele prevăzute la articolul 2 este obligatorie.	De acord.	
17	Art. 16. - Partea interesată are dreptul, potrivit legii, să solicite ca la efectuarea expertizei, pe lângă expertul criminalist numit de organele judiciare, să participe, pe cheltuiala sa, și un expert criminalist autorizat, nominalizat de ea, din categoria persoanelor prevăzute la articolele 7 și 8, fapt care se consemnează în documentul de depunere a expertizei.	Art. 15. - Partea interesată are dreptul, potrivit legii, să solicite ca la efectuarea expertizei, pe lângă expertul criminalist numit de organele judiciare, să participe, pe cheltuiala sa, și un expert criminalist autorizat, nominalizat de ea, din categoria persoanelor prevăzute la articolele 6 și 7, fapt care se consemnează în documentul de depunere a expertizei.	

18 Art. 17. - Expertul criminalist autorizat numit de organele judiciare la propunerea părților: (1) Are dreptul să ia la cunoștință de materialele existente în dosarul cauzei, necesare efectuării expertizei; (2) Este convocat în scris la sediul institutului ori laboratorului criminalistic sau, după caz, la biroul expertului criminalist <u>numit în</u> cazul neprezentării expertului criminalist autorizat până la termenul stabilit, expertiza va fi efectuată fără participarea acestuia; (3) Participă personal la efectuarea expertizelor prin observații cu privire la obiectul expertizei, modificarea sau completarea acestuia, verificarea și completarea materialului necesar pentru efectuarea expertizei; (4) Împreună cu expertul oficial desemnat ori expertul criminalist numit, stabilește modalitatea de conlucrare în cazul dat; (5) Examinează materialele dosarului în prezența expertului oficial desemnat ori a expertului criminalist numit și participă nemijlocit la analizele de natură să ducă la distrugerea probelor sau afectarea integrității	Art. 16. - Expertul criminalist autorizat numit de organele judiciare la propunerea părților: (1) Are dreptul să ia la cunoștință, cu acordul organelor judiciare și la sediul acestora, de materialele existente în dosarul cauzei, necesare efectuării expertizei; (2) Este convocat în scris la sediul organului judiciar care a dispus expertiza sau, după caz, la biroul expertului criminalist autorizat numit. În cazul neprezentării expertului criminalist autorizat până la termenul stabilit, expertiza va fi efectuată fără participarea acestuia; (3) Efectuează personal expertizele sau participă la efectuarea expertizelor prin observații cu privire la obiectul expertizei, modificarea sau completarea acestuia, verificarea și completarea materialului necesar pentru efectuarea expertizei; (4) Poate folosi asistența sau avizul unor experți sau specialiști de la alte instituții de specialitate din țară sau străinătate; (5) Examinează materialele dosarului la sediul organului judiciar care a dispus expertiza și participă nemijlocit la analizele de natură să ducă la distrugerea probelor	(1) Organele judiciare care dispun expertiza vor aproba și vor dispune modalitățile prin care, la sediul lor, experții părților vor lua la cunoștință de materialele din dosarul cauzei. (2) În vederea păstrării secretului de serviciu și a deontologiei profesionale, trebuie limitate posibilitățile de întâlnire dintre experții oficiali și cei autorizați. Aceasta este practica și în UE unde nu este permis ca expertul oficial (ex. angajat al BKA-Germania, Jandarmeria Franceză ș.a.) să se întâlnească, să discute sau să <i>negocieze</i> cu expertul părții. Întâlnirea dintre aceștia se face la sediul organului judiciar în general sub forma examinării încrucișate (lb.engl. “<i>cross examination</i>”). (3) În vederea celerității actului de Justiție și liberalizării activității de expertiză criminalistică, precum și având în vedere realitățile științifice și legislative din UE, expertului criminalist autorizat trebuie să i se permită să efectueze expertize. Concurența dintre experții autorizați și cei oficiali este generatoare de progres științific. (4) Prin simetrie cu drepturile expertului oficial, conform prevederilor art.119 alin.3 din CPP, și expertului autorizat trebuie să i se permită să apeleze la diverși specialiști.
---	--	--

	acestora; (6) Ia la cunoștință de aparatura, echipamentele, programele software sau alte mijloace tehnice utilizate în cursul analizelor; (7) După întocmirea raportului de expertiză are dreptul să ia la cunoștință de conținutul și concluziile formulate, întocmind o notă de observații sau de constatare în care își expune propriile opinii, pe care le înaintează organului judiciar solicitator.	sau afectarea integrității acestora; (6) se abrogă. (6) Ia la cunoștință de aparatura, echipamentele, programele software sau alte mijloace tehnice utilizate în cursul analizelor; (7) În cazul în care nu a efectuat personal expertiza, după întocmirea raportului de expertiză are dreptul să ia la cunoștință de conținutul și concluziile formulate, întocmind o notă de observații sau de constatare în care își expune propriile opinii, pe care le înaintează organului judiciar care a dispus expertiza. (8) Prevederile alin.(1)-(7) se aplică și în cazul constatărilor tehnico-științifice.	(5) a se vedea expunerea de motive de la alin.(1) (6) Metodele, tehnicile, standardele, programele și echipamentele utilizate se menționează în raportul de expertiză. (7) În cazurile în care nu a participat la efectuarea expertizei sau expertiza a fost efectuată de angajați ai unor servicii iar partea nu a avut cunoștință de efectuarea expertizei, expertul autoriza va întocmi nota de observații după ce va lua la cunoștință de conținutul expertizei. (8) În unele situații, în loc de expertize Institutele sau serviciile întocmesc constatări tehnico-științifice ce reprezintă ca și expertiza criminalistică un important mijloc de probă. Părții trebuie să i se permită să se apere față de astfel de constatări prin apelarea la un expert autorizat.
19	Art. 18. - Participarea expertului criminalist autorizat numit de organul judiciar la propunerea părților se consemnează în raportul de expertiză într-un capitol distinct intitulat „EXPERTUL RECOMANDAT DE PARTE”, specificându-se observațiile acestuia cu privire la obiectul expertizei, verificarea și completarea materialului necesar efectuării expertizei.	Se abrogă. A se vedea art.16 alin.(7) din propunerea INEC.	Art.123 din CPP prevede că raportul de expertiză conține trei capitole. Art.16 alin.(7) din propunerea INEC cuprinde activitățile pe care le poate desfășura expertul autorizat în cazul în care nu a efectuat personal o expertiză.
20	Art. 19. - (1) Tarifele pentru efectuarea expertizelor criminalistice în cadrul institutelor și laboratoarele de specialitate, precum și destinația sumelor încasate, se	Art. 17. - (1) Tarifele pentru expertizele criminalistice care se efectuează instituționalizat, precum și destinația sumelor încasate, se stabilesc prin ordin al	Pentru Institutele în care expertizele nu se efectuează gratuit, este necesar să existe o grilă comună aprobată prin ordin al Ministrului Justiției.

stabilesc prin ordin al ministrului justiției și ministrului administrației și internelor care sunt publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I. (2) Onorariul pentru expertiza criminalistică judiciară se stabilește de organul care a dispus expertiza, de comun acord cu expertul criminalist autorizat numit, în funcție de complexitatea lucrării, de volumul de lucru depus, de cheltuielile de deplasare și materialele consumate. (3) Partea din proces care solicită ca, pe lângă expertul criminalist oficial, să participe la efectuarea expertizelor și un expert autorizat recomandat de ea, achită acestuia un onorariu stabilit de comun acord, adus la cunoștință, în scris, autorității judiciare care îl numește pe expert. (4) Sumele provenind din impozitele încasate din onorariile experților criminaliști autorizați constituie venituri la bugetul de stat. (5) Obligația de a calcula și de a vărsa impozitul aferent sumelor plătite cu titlu de onorariu de către persoanele fizice sau juridice pentru expertizele criminalistice solicitate și efectuate în condițiile legii, revine expertului criminalist autorizat, cu respectarea dispozițiilor legale.	Ministrului Justiției și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. (2)-(5) de acord	
--	--	--

21	Art. 20. - (1) Expertul criminalist autorizat efectuează expertize criminalistice extrajudiciare, la solicitarea persoanelor fizice și juridice. (2) Expertul criminalist autorizat efectuează expertize criminalistice extrajudiciare numai în specialitatea pentru care a fost atestat. (3) Expertul criminalist autorizat acordă consultanță la solicitarea persoanelor fizice ori juridice interesate, în specialitatea pentru care a fost atestat.	De acord.	
22	Art. 21. - Expertiza criminalistică extrajudiciară are aceeași valoare probantă ca și expertiza judiciară în condițiile legii.	De acord.	
23	Art. 22. - (1) Relațiile expertului criminalist autorizat cu solicitantul expertizei criminalistice extrajudiciare se stabilesc prin contract scris de prestări de servicii, semnat de ambele părți. Activitatea de consultanță se desfășoară în baza unei cereri scrise sau verbale a solicitantului. (2) Contractul de prestări servicii cuprinde: părțile contractante, obiectivele expertizei extrajudiciare, materialele puse la dispoziție, onorariul stabilit de comun acord, termenul de execuție, drepturile și obligațiile părților, clauzele de confidențialitate și reziliere a contractului, precum și răspunderile în cazul nerespectării	De acord.	

	prevederilor contractuale.		
24	Art. 23. - Experții criminaliști autorizați își pot desfășura activitatea individual, în laboratoare sau în societăți comerciale constituite potrivit legii, având ca obiect de activitate efectuarea expertizelor criminalistice, asistenta și consultanță de specialitate.	De acord.	
25	Art. 24. - (1) Experții criminaliști autorizați se pot constitui în asociații profesionale, în condițiile legii, în scopul apărării drepturilor și intereselor lor. (2) în cadrul asociațiilor profesionale, experții criminaliști își pot elabora propriul statut profesional.	De acord.	
26	Art. 25. - Neefectuarea expertizei criminalistice datorită unor cauze imputabile sau efectuarea acesteia cu nerespectarea dispozițiilor legale atrage, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă sau penale a expertului criminalist vinovat.	De acord.	
27	Art. 26. - (1) Pierderea calității de expert criminalist autorizat intervine în următoarele situații: a) la cerere, prin renunțarea făcută în scris, depusă la compartimentul de specialitate din Ministerul Justiției; b) la pierderea cetățeniei române; c) la pierderea capacității de exercițiu deplină; d) devine inapt din punct de vedere	De acord, cu excepția lit.(b) care se abrogă.	Trebuie avut în vedere că și alți experți privați din străinătate vor putea active în România și condițiile de pierdere a calității de expert autorizat vor fi aceleași, indiferent de cetățenie. Apreciem că trebuie clarificate: - noțiunea de “inapt din punct de vedere medical”, și - care sunt afecțiunile sau bolile care-l pot face pe expert inapt.

	medical pentru îndeplinirea calității de expert; e) în urma condamnării definitive pentru comiterea unei infracțiuni săvârșite în împrejurări legate de exercitarea profesiei; (2) în cazurile prevăzute la alin. (1) numele expertului criminalist autorizat se radiază din „Tabelul nominal cuprinzând experții criminaliști autorizați”.		
28	Art. 27. - Compartimentul de specialitate din Ministerul de Justiției are următoarele atribuții: a) organizează examenele de dobândire a calității de expert criminalist autorizat; b) întocmește, revizuieste și publică periodic „Tabelul nominal cu experții criminaliști autorizați”; d) eliberează și vizează anual legitimațiile de expert criminalist autorizat; e) constată pierderea calității de expert criminalist autorizat.	Art. 25. - Compartimentul de specialitate din Ministerul de Justiției are următoarele atribuții: a) organizează anual sau ori de câte ori este nevoie examene de dobândire a calității de expert criminalist autorizat; b) întocmește, revizuieste și publică periodic „Tabelul nominal cu experții criminaliști autorizați”; d) eliberează și vizează anual legitimațiile de expert criminalist autorizat; e) constată pierderea calității de expert criminalist autorizat.	Pentru asigurarea unui număr optim de experți autorizați în diferite specialități, este necesar ca examenele de expert criminalist autorizat să fie organizate anual sau ori de câte ori este necesar. În 7 ani de la introducerea OG75/2000 au fost organizate două examene, în 2001 și în 2004. În unele specialități nu există experți autorizați conform OG75/2000 (ex. explozii și incendii, expertiza biologică, expertiza poligraf), iar altele sunt deficitare (ex. voce și vorbire, foto-video, mijloace de telecomunicații, tehnică de calcul). Este posibil ca într-un timp relativ scurt de la promulgarea acestei legi, să se constate că sistemul de autorizare a experților parte este unul greoi, lipsit de flexibilitate.
29	Art. 28. - Prevederile prezentei legi se completează cu dispozițiile privind expertizele din Codul de procedură penală și Codul de procedură civilă, în măsura în care prin acestea nu se dispune altfel.	Se abrogă.	Apreciem că Legea trebuie să conțină formulări clare, fără ambiguități, și nu este cazul a se face trimitere la Codurile de Procedură Penală sau Civilă.
30	Art. 29. Prezenta ordonanță intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea 1.	De acord.	

Față de cele prezentate în tabel, considerăm necesare următoarele precizări:

1. După modelul altor state membre UE principalul criteriu care și în România va trebui să stea la baza selectării unui expert trebuie să fie **competența profesională**.
2. Am analizat personal cam toate sistemele UE de efectuare a expertizelor judiciare și nu am întâlnit prevederi restrictive pe motiv de rasă, sex, cetățenie, religie ș.a. Spre exemplu în Franța, CPP Secțiunea IX - Expertizele, art.156-169 nu condiționează calitatea de expert în funcție de cetățenie, rasă ș.a. iar art.157 precizează că expertul poate să fie persoană fizică sau juridică.
3. Pentru exemplificarea realităților științifice și legislative din alte țări, anexăm notei noastre trei descrieri succinte ale sistemelor de expertize judiciare din Franța, Marea Britanie și Germania.
4. Există genuri de expertize (ex. dactiloscopie, balistică, fizico-chimice, foto-video, tehnică de calcul ș.a.) în care nu este nevoie ca expertul străin să cunoască limba română. În cazuri deosebite expertul străin poate să lucreze cu un expert român sau un traducător autorizat.
5. Există genuri de expertize (ex. dactiloscopie, grafică, foto-video, înregistrări audio ș.a.) în care necesarul de echipamente și software nu are prețuri prohibitive (ca în cazul expertizei ADN spre exemplu) și este accesibil unui expert autorizat sau unui laborator privat. De asemenea, trebuie avut în vedere că atât în România cât și în alte țări, experții privați au efectuat expertize extrajudiciare prin care au indicat grave erori judiciare produse de experți oficiali. Noile expertize efectuate de alți experți oficiali și autorizați au confirmat erorile produse.

Apreciem necesare introducerea în Legea expertizei criminalistice a următoarelor prevederi:

Nr. crt.	PROPUNERI INEC	EXPUNERE DE MOTIVE
1	(1) Cetățeanul român sau persoana care a dobândit calitatea de expert criminalist într-un alt stat, într-o specializare certificată de organisme profesionale recunoscute în acel stat, se poate înscrie în Tabelul nominal cuprinzând experții criminaliști, întocmit pe specialități de Ministerul Justiției, în vederea exercitării calității de expert în România, în condițiile legii, fiind exceptată de la procedura de examinare. (2) Ministerul Justiției recunoaște automat documentul de atestare profesională emis de autoritatea competentă din statul membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European.	Există și cetățeni români care nu au putut fi autorizați de MJ din lipsă de specialiști la INEC și în România. A se vedea adresa nr 3292/2001 adresată de Secretarul General al MJ către Ministrul de Interne. Acești cetățeni români au urmat cursuri de specialitate în străinătate și au dat examene în baza cărora au fost certificați ca "<i>forensic examiner</i>". În plus, acestor experți în România nu li se recunosc studiile de specialitate din străinătate dar în schimb li se cere să instruiască alți experți. În alte state UE nu există profesia de expert tehnic sau expert criminalist, după cum nu există nici meseria de martor, iar expertul este un martor tehnic. Se poate discuta despre "calitatea de expert criminalist oficial sau autorizat" pe care o persoană o dobândește în condițiile prezentei legi.

(3) În vederea recunoașterii documentelor de atestare profesională emise de autorități din alte state care nu sunt membre ale Uniunii Europene sau nu aparțin Spațiului Economic European, se va avea în vedere țara, tipul autorității și notorietatea acesteia. (4) Cetățeanul unui alt stat membru al Uniunii Europene sau aparținând Spațiului Economic European poate dobândi calitatea de expert criminalist în România, potrivit prezentei legi, în aceleași condiții ca și cetățenii români.	De asemenea, este absurd a nu recunoaște un certificat eliberat de un institut de specialitate din SUA (ex: The New York Institute of Forensic Audio). Prin esența ei, și în Franța și în țările cu sistem anglo-saxon, unde expertul este martor tehnic, activitatea de expertiză se desfășoară ocazional (a se vedea documentația anexată). Apreciem că un proiect de lege de modificare a OG75/2000 trebuie efectuat în acord cu realitățile științifice și legislative din UE și SUA. În țările UE expertul își prezintă CV-ul profesional. Un portofoliu solid d.p.d.v. științific (studii adecvate genului de expertiză, doctorat, articole în jurnale internaționale de specialitate, conferințe, proiecte internaționale etc.) este mai puternic d.p.d.v. informal decât orice adeverință sau legitimație eliberată formal în baza unei documentații discutabile, a unei legislații care nu mai corespunde realității și a unor practici cu iz de nelegalitate. Apreciem necesar a nu se ajunge la o formalizare excesivă care poate duce la birocrație și îngreunarea sistemului de expertize. De asemenea trebuie evitat a se ajunge la o inechitate sau discriminare deoarece cetățenii români care doresc să devină experți autorizați în propria lor țară trebuie să dea un examen în timp ce alți experți din UE pot deveni experți autorizați în România fără să dea un astfel de examen deoarece procedurile din țările lor de origine nu prevăd astfel. Cele mai performante sisteme de expertize din lume (SUA, Marea Britanie, Germania, Olanda, Franța ș.a.) sunt recunoscute tocmai prin simplitate, flexibilitate și transparență. Numai într-un astfel de cadru se pot manifesta corespunzător valorile reale dintr-un domeniu.
--	--

FRANȚA

EuroExpert Conference 2000 - Madrid

The Expert appointed by Court in France

Georges Sagnol, President Fédération Nationale des Compagnies d'Experts Judiciaires

The expert appointed by court in France:

- The French expert appointed by court (hereafter the expert) is a professional specialized in a particular technique.
- The French expert is an occasional collaborator of the justice department and public utilities. He intervenes before judiciary or administrative jurisdictions.
- The French expert is appointed by the judge, who is entitled to nominate any expert of his choice.
- The French expert could be a natural or a legal person.

GERMANIA

The System of Experts in Germany

Michael Heidl, President Bundesverband Öffentlich bestellter sowie qualifizierter Sachverständiger e.V.

"The expert is a person of independence and integrity who has practical knowledge and experience in one or more particular fields. Carrying out an order, the expert makes statements of general validity on given facts or facts determined by him. Likewise, he is able to give a comprehensible description of his assessment of facts in speech and writing."

MAREA BRITANIE

EuroExpert Conference 2000 - Madrid

The Expert System in United Kingdom

Roger. T. Trett, Chairman of The Academy of Experts

What is an Expert?

A number of people have their own descriptions as to what an expert is, not all of them complimentary. However, the English Dictionary describes an Expert as 'A person who has extensive skill or knowledge in a particular field'

In the English legal system an Expert is a person who, through personal and practical experience in a particular field, is qualified to consider the evidence, draw conclusions and to offer an impartial opinion to the tribunal'. It also goes without saying that the expert must have the appropriate professional qualifications. In most cases when we use the word 'expert' we really mean 'expert witness'. In any event the use of 'expert' in this paper is restricted to the uses connected with a legal matter or dispute.

Societatea pentru Justiție

RAPORT INDEPEDENT ASUPRA SISTEMULUI JURIDIC DIN ROMÂNIA

-Starea justiției românești-

Autori:

MEMBRII SOJUST

1. HORAȚIUS DUMBRAVĂ - judecător, Curtea de Apel Târgu-Mureș (Președinte SoJust)
2. DANA CIGAN - judecător, Curtea de Apel Oradea
3. LIVIU DAMȘA - consilier juridic, Chicago, USA
4. CRISTI DANILEȚ - judecător, Tribunalul Cluj, detașat Ministerul Justiției
5. IONUȚ DOBRINESCU - avocat, Baroul București
6. ADRIAN-TONI NEACȘU - judecător, Tribunalul Vrancea
7. VALENTINA GHEORGHE - judecător, Curtea de Apel Ploiești
8. ȘTEFANIA TELEMAN - grefier, Curtea de Apel București
9. MIHAELA VASIESCU - judecător, Tribunalul Târgu-Mureș
10. LIVIU UNGUR - judecător, Curtea de Apel Cluj-Napoca
11. DUMITRU DOBREV - avocat, Baroul București
12. SILVIA MARTIȘ - consultant drepturile omului și învățământ juridic, București
13. GHEORGHE MOROSANU - judecător, Judecătoria Bicăz
14. GABI BĂLAȘA - judecător, Tribunalul Dâmbovița

COLABORATORI

1. NIURA DUMBRAVĂ - profesor, Liceul „Mihai Eminescu” Târgu Mureș
2. IOAN BUCȘE - profesor, Liceul „Gheorghe Șincai” Cluj-Napoca
3. ADELA VINTILĂ - judecător Curtea de Apel Târgu-Mureș, detașat Ministerul Justiției
4. CĂTĂLIN GRIGORAȘ - expert criminalist, Institutul Național de Expertize Criminalistice, București
5. IONUȚ MILITARU - auditor justiție, Institutul Național al Magistraturii, București
6. CĂLIN IUGA - ofițer, Inspectoratul Județean de Poliție Cluj

Raport lansat pe data de 14 septembrie 2006

4.2. Expertiza criminalistică

Cu privire la expertizele criminalistice, conform art.1 alin. 1 din Legea nr. 488 din 11 iulie 2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 75/2000 privind autorizarea experților criminaliști: *„Expertizele criminalistice se efectuează de experți oficiali în institutele și laboratoarele de expertiză criminalistică, înființate potrivit dispozițiilor legale.”* Astfel, în România expertizele criminalistice reprezintă un monopol de stat și se efectuează instituționalizat, de către experți oficiali angajați ai statului, în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice din subordinea Ministerului Justiției, al Institutului de Criminalistică din Inspectoratul General al Poliției Române și în cadrul Institutului pentru Tehnologii Avansate din cadrul Serviciului Român de Informații.

În anul 2005 au apărut o serie de modificări în legislația din România. Astfel, în materie penală, conform art. IX-2 și X-2 din Titlul XVI al Legii nr. 247/2005, doar DNA și DIICOT pot apela la experți privați din țară sau străinătate, nu și judecătorii sau părțile : *„Constatările tehnico-științifice și expertizele pot fi efectuate și de alți specialiști sau experți din instituții publice sau private române sau străine, organizate potrivit legii, precum și de specialiști sau experți individuali autorizați sau recunoscuți, potrivit legii.”* În materie civilă, conform art. I-10 alin. 5 din Titlul II al Legii nr. 247/2005: *„Pentru stabilirea dreptului de proprietate solicitantul poate depune începuturi de dovadă scrisă, declarații de martori autentificate, expertize extrajudiciare, precum și orice acte care, coroborate, întemeiază prezumția existenței dreptului de proprietate al acestuia asupra imobilului, la data preluării abuzive”.* În fine, conform art. 4 alin. 5, Titlul XIII din Legea nr. 247/2005: *„Expertizele extrajudiciare prezentate de către părți în cadrul proceselor funciare au aceeași valoare probantă ca și expertizele ordonate de către instanța de judecată, cu condiția ca acestea să fie efectuate de către experți autorizați de către Ministerul Justiției”.*

Prevederile legislative de mai sus sunt contradictorii și se remarcă încălcarea principiului egalității armelor.

Mai mult decât atât, conform prevederilor de la pct. 242901 din Clasificarea Ocupațiilor Profesionale din România, doar juriștii pot fi experți criminaliști. Această prevedere nu corespunde realităților științifice. Există două categorii de expertize criminalistice:

- expertizele criminalistice clasice, ce pot fi efectuate atât de juriști, cât și de absolvenți ai altor facultăți: grafică, balistică, dactiloscopică, traseologică;

- expertizele criminalistice în care expertului îi sunt necesare studii superioare de specialitate: fizico-chimice, accidente rutiere, înregistrări audio, fotografii și înregistrări video, tehnică de calcul, mijloace de telecomunicații, ADN, droguri, etc. Studiile de drept nu sunt suficiente și nu sunt adecvate pentru a doua categorie de expertize în care sunt imperios necesare cunoștințe aprofundate din diferite specialități tehnice.

Sistemul actual instituționalizat de efectuare a expertizelor criminalistice în România este de sorginte sovietică implementat de regimul comunist în anul 1956 prin desființarea Corpului Experților de pe lângă Tribunale și înființarea Laboratorului de Expertize din Ministerul Public, transferat în 1958 în cadrul Ministerului Justiției. Motivele represive ce au stat la baza acestei decizii sunt lesne de înțeles. Conform teoriei sovietice de la acea vreme doar un absolvent de Drept care a studiat Criminalistica poate fi expert criminalist. Ar fi însemnat că toți procurorii, judecătorii și avocații din România sunt experți deoarece au audiat cursul de Criminalistică și nu mai este nevoie de Institute de specialitate. La 16 ani după Revoluție, organizarea instituționalizată a expertizelor criminalistice e aceeași.

În anii '70 a fost înființat Institutul de Criminalistică din Inspectoratul General al Poliției Române ce are de asemenea ca obiect de activitate și efectuarea de expertize criminalistice. În alte țări (exemplu Germania, Olanda, Italia) există doar un singur Institut de specialitate la stat, restul expertizelor efectuându-se în sectorul privat. A menține în funcțiune două sau trei (dacă luăm în considerare și Institutul din subordinea SRI) institute ale statului (cu privire la care nici măcar nu

rezultă explicit din lege că se concurează) reprezintă un efort financiar considerabil pe care alte țări nu și-l permit, dar iată că România și-l permite.¹⁸⁴

Cu privire la prevederile Legii nr. 488 din 11 iulie 2002 pentru aprobarea O.G. nr. 75/2000 privind autorizarea experților criminaliști, se remarcă paradoxul că **experții autorizați nu efectuează, ci doar participă** la efectuarea expertizelor criminalistice de către experți oficiali, **prin observații cu privire la obiectul expertizei și la raport**, care trebuie adresate organului judiciar. Pentru a face astfel de observații este necesar să fie mai competent decât cel care a efectuat expertiza, respectiv mai competent decât expertul oficial. În nicio țară UE nu există astfel de limitări impuse expertului privat. Mai mult decât atât, în UE există o concurență reală generatoare de progres între experții privați și cei de stat, și în unele țări este recunoscut faptul că doar expertul privat poate fi cu adevărat terță-partea, nu expertul oficial (de stat) sau specialistul angajat la Ministerul de Interne, la Ministerul Justiției sau la SRI.

În România, încă mai există persoane care susțin ideea, de sorginte comunistă, că expertul criminalist oficial poate să facă orice fel de expertiză criminalistică. Acest aspect nu se regăsește în nicio țară membră UE, nu are acoperire din punct de vedere științific și este în contradicție cu:

- realitățile științifice, practica și legislația internațională, codurile de practică profesională ale asociațiilor internaționale de profil ale experților în diferite specialități ș.a.,
- prevederile art. 6 și 7 ale Capitolului „Competențe” din Codul de Conduită ENFSI la care institutele din MJ și MAI sunt membre,
- art. 4 din O.G. nr. 75/2000 în care candidatul la examenul de expert autorizat (privat) i se cer studii superioare de specialitate și experiență de 4 ani, în timp ce expertului oficial (angajat al statului) nu i se cer studii superioare de specialitate.

În România, s-a ajuns ca expertizele criminalistice de accidente rutiere să fie efectuate de persoane care sunt la bază chimiști (!), expertizele fizico-chimice să fie efectuate de ingineri mecanici și expertizele balistice să fie efectuate de juriști. De asemenea s-a ajuns ca și expertiza tehnică a accidentelor rutiere, și expertiza criminalistică a accidentelor rutiere să soluționeze aceleași probleme, dar modalitățile de a deveni expert tehnic sunt diferite de cele ale experților criminaliști. Totodată nu se poate stabili diferența dintre expertiza tehnică chimică și expertiza criminalistică chimică, respectiv dintre expertizele tehnice și cele criminalistice din diferite domenii.

Aceste aspecte nu-și găsesc corespondent în UE și se impune ca în România să fie implementate de urgență o serie de măsuri pentru modificarea legislației în vigoare, profesionalizarea activității de expertiză criminalistică și liberalizarea acesteia, urmând ca fiecare expert să poată opta (ca și în UE) pentru a-și desfășura activitatea într-un Institut de specialitate sau în sectorul privat.

¹⁸⁴ Doar pentru dotarea de bază a unui astfel de Institut este nevoie de milioane sau zeci de milioane de Euro.